

PIT Pro Rege Nieuws

Oktober 2010

2 Welbesteed

2 Actuele Ontwikkelingen

3 Ethische bewustwording

4 Nieuws

Militairen vervullen honderden verschillende functies

ECHOS Homes onverminderd waardevol voor welzijn militairen en veteranen

Met alle media-aandacht voor de afloop van de missie in Uruzgan en bezuinigingen bij Defensie, zou je vergeten dat er dagelijks ruim 50.000 parate militairen in en rond tientallen Nederlandse kazernes en oefenterreinen aan het werk zijn. Of dat er ook in 2011 doorlopend honderden Nederlandse militairen uitgezonden zullen zijn naar een vijftiental vredesmissies wereldwijd. Al die militairen vervullen namens onze samenleving unieke taken en hun welzijn is ons aller zorg.

ECHOS Homes (militaire tehuizen) leveren onverminderd een waardevolle bijdrage aan het welzijn van militairen, veteranen en hun thuisfront. Allereerst als 'huiskamer', een gezellige plek waar men in de vrije tijd terecht kan voor ontspanning, een kop koffie, even bijpraten met collega's, etc. Maar in toenemende mate wil het ECHOS Home ook een 'honk' zijn voor veteranen uit de wijde omgeving. Een plek waar in een vertrouwde omgeving samen met lotgenoten herinneringen opgehaald - en ervaringen verwerkt kunnen worden.

Ds. Henk Fonteijn is legerpredikant

Legerpredikant Ds. Henk Fonteijn

op de vliegbasis Woensdrecht, waar naast piloten ook monteurs, bewakingspersoneel, brandweerlieden en ander grondpersoneel worden opgeleid. "Door bezuinigingen zie je een verschraling ontstaan in faciliteiten die er zijn voor militairen die hier overnachten. Ze hebben dan wel een goede kamer die ze meestal met slechts één andere militair delen, maar verder is er 's avonds niet veel te beleven op de kazerne. De reguliere kantine is niet gezellig ingericht en vanaf een bepaalde tijd kun je alleen een snack of drankje uit automaten halen, als die er nog zijn. Het typische beeld is dan ook dat militairen om vijf uur naar de dichtstbijzijnde supermarkt rijden voor etenswaren, snacks en drank. Nadat de zelf bereide (of opgewarmde...) maaltijd is genuttigd brengen de meesten de avond op hun kamer door, achter de PC of voor de TV. En verder gaat men van hieruit regelmatig 'stappen' in Antwerpen of andere plaatsen in de buurt."

Woensdrecht

Op dit moment is er in Woensdrecht geen militair tehuis. Home-Base Support hoopt in 2011 een ECHOS Home op de basis te kun-

nen openen. Voor Ds. Fonteijn kan het niet snel genoeg gaan. "Als er een ECHOS Home is kun je daar de lessen Geestelijke Verzorging beleggen," zegt hij. "Praten over normen en waarden, godsdienstige en levensbeschouwelijke zaken, respect hebben voor elkaar, de ethische kanten van vechten: dat doe je toch makkelijker in een ruimte die daarop is ingericht dan in een kaal leslokaal. Bovendien kun je mensen dan als GV'er ook eens 's avonds uitnodigen voor een filmavond of een gespreksavond."

Harskamp

Het werkterrein van Ds. John van Eenennaam is het Infanterie Schietkamp Harskamp (ISK). Een plek die bij duizenden (vooral ex-dienstplichtige) Nederlanders bekend zal zijn omdat ze hier hun eerste schoten losten. Hij verzorgt de lessen Geestelijke Verzorging in het ECHOS Home 'Baan Zulu' voor honderden actief dienende militairen die hier jaarlijks korte tijd verblijven. "Een uitstekende plek," zegt hij. "Zo'n setting maakt een heel verschil als je samen je hart blootlegt over onderwerpen als: Hoe sta je ertegenover om een mens te moeten

doden? Zijn wij mensen van nature gewelddadig of krijgsvan nature? Is het leven van een medemens ons van nature 'heilig'? Enzovoorts."

Naar 11 ECHOS Homes

Koninklijke PIT Pro Rege steunt op dit moment acht ECHOS Homes in Nederland. (Zie overzicht op pagina 4.) Sinds begin 2010 beheert Home-Base Support namelijk ook de twee tehuizen van de opgeheven Stichting Algemene Militaire Tehuizen: ECHOS Home 'de Verbinding' bij de Generaal-majoor Koot kazerne in Stroe en ECHOS Home 'het Anker' op de Van Ghentkazerne (mariniersopleiding) in Rotterdam. Eind 2010 wordt op het terrein van de Johan Willem Frisokazerne in Assen het negende ECHOS Home opgeleverd. In 2011 zal ECHOS Home 'de Duif' verhuizen van het gebouw aan de Binnenkade naar de Mariniekazerne Erfprins in Den Helder. Verder zijn er in 2011 twee nieuwe ECHOS Homes gepland, op de kazernes in Doorn en in Woensdrecht, beiden opleidingslocaties.

ECHOS Home 'de Verbinding' in Stroe

Project: 'groepsruimte voor de dominee'

In het komende jaar worden er vier nieuwe ECHOS Homes gerealiseerd in Nederland: in Assen (eind 2010), Den Helder, Doorn en Woensdrecht (allen in 2011). De ECHOS Homes in Nederland worden veelvuldig gebruikt door de geestelijk verzorgers van Defensie; ondermeer voor groeps gesprekken met militairen en voor bezinningsbijeenkomsten.

Daarom wordt er in elk nieuw militair tehuis een geschikte 'groepsruimte voor de dominee' ingericht, met onder meer tafels en stoelen voor 40 personen, een white board, videobeamer en projectiescherm. De inrichtingskosten van vier van deze groepsruimtes bedragen ongeveer € 50.000.

Met uw gift aan dit project steunt u rechtstreeks het pastorale en diaconale werk van de dominees binnen de Krijgsmacht t.b.v. het welzijn van de militairen, veteranen en hun thuisfront.

Mariniers verlenen hulp na ramp Haïti

Welbesteed

Zoals u heeft gelezen in de zomereditie van PIT Pro Rege Nieuws hebben wij in 2009 ruim € 500.000 kunnen besteden aan onze doelstelling: bevorderen van het welzijn van militairen, veteranen en hun thuisfront. Daarnaast willen wij begrip en draagvlak vergroten in de samenleving voor de vaak bijzondere leef- en werkomstandigheden voor hen die voortkomen uit het militaire beroep. Van elke euro die wij ontvangen, wordt € 0,80 rechtstreeks besteed aan de doelstelling.

Dankzij uw giften kan Koninklijke PIT Pro Rege onder meer bijdragen in de instandhouding van militaire tehuizen (ECHOS Homes) in binnen- en buitenland, zorg dragen voor voldoende zakbijbels, dagboekjes voor militairen en het thuisfront, een aangepaste vakantie voor chronisch zieke veteranen en de Schouderklop en Opsteker enveloppen.

Om u op de hoogte te houden van de resultaten en de ontwikkelingen van de projecten die wij steunen, zenden wij u vijf keer per jaar het PIT Pro Rege Nieuws toe. Dit gaat vergezeld van een acceptgiro waarmee u uw gift kunt overmaken op giro 386 000.

De vijf acties in het jaar zijn gericht op een speciaal doel. Zowel in de brief als in het PIT Pro Rege Nieuws lichten we dit doel toe.

Voor ieder project is er een speciaal bedrag nodig. Dat kan variëren van € 25.000 (kerstpakketten voor het thuisfront) tot ca. € 200.000 (ondersteuning ECHOS Homes). Koninklijke PIT Pro Rege steunt meer projecten dan het aantal acties dat wij per jaar kunnen houden. Wanneer er meer geld binnen komt voor een bepaald doel dan wij hiervoor nodig hebben, komt dit ten goede aan al het werk van de Koninklijke PIT Pro Rege.

U kunt Koninklijke PIT Pro Rege ook in haar algemene doelstelling ondersteunen door ons te machtigen per maand een bedrag automatisch van uw bankrekening af te schrijven of direct over te maken via de iDEAL-knop op onze website. Ook kunt u Koninklijke PIT Pro Rege opnemen in uw testament of via de notaris een jaarlijks bedrag – met belastingvoordeel – schenken.

Hoe u ons ook steunt, wij zijn enorm dankbaar voor elke gift. Daarmee kunnen wij blijvend dienstbaar zijn aan mensen die dienstbaar zijn geweest aan de samenleving, aan ons.

Moge God hen zegenen in ons werk.

Cor H. Louwerse MMO
Algemeen directeur

Actuele ontwikkelingen

In het werk en leven van militairen

Veel mensen in onze samenleving kunnen zich geen beeld vormen van het werk van een Nederlandse militair. Men herinnert zich hooguit nog zaken uit de eigen dienstplichtperiode, vaak uit de 80- en 90-er jaren, de hoogtijdagen van de Koude Oorlog. Het dagelijks werk van hen die nu in actieve dienst zijn is echter drastisch veranderd. Niet langer is alles gericht op één aanwijsbare vijand en één minutieus voorbereid oorlogsfront. Vandaag weet elke militair dat hij gedurende zijn loopbaan vrijwel zeker verschillende keren uitgezonden zal worden naar politiek instabiele gebieden ergens ter wereld.

Hoewel de werkomstandigheden en het materieel beter zijn dan ooit: de ethische en emotionele aspecten van het beroep zijn door de jaren heen praktisch niet veranderd. Geconfronteerd worden en omgaan met geweld en met de beperkingen van politieke en militairen mandaten roept spanningen op die niet vergelijkbaar zijn met welk beroep dan ook.

Als samenleving moeten we ons bewust zijn van dergelijke dilemma's; want militairen vervullen hun taken in opdracht van onze regering, en daarmee van ons

allemaal. Onze waardering, begrip en medeleven zijn van wezenlijk belang.

Om het welzijn van militairen te verbeteren subsidieert Koninklijke PIT Pro Rege de 'ECHOS Homes, militaire tehuizen in Nederland en in missiegebieden, die door Home-Base Support worden beheerd. Tevens steunen we de groetenactie 'Schouderklop' en verspreiden we het 'Dagboekje voor de militair op uitzending'.

In het Thuisfront

Het militaire beroep heeft soms ingrijpende consequenties voor het 'Thuisfront', de verwanten van militairen. In het geval van uitzendingen is dat evident. Die gaan vaak samen met onzekerheid en risico's en lange periodes dat er geen contact mogelijk is.

Maar ook als men niet op missie is, zal een militair regelmatig enkele weken achter elkaar op cursus of op oefening gaan. Voor gezinnen met kinderen waarvan ook de andere ouder een aantal dagen werkt, is dat niet altijd even gemakkelijk.

In het bijzonder voor tieners is een uitzending van vader of moeder een moeilijke tijd. Het is daarom niet overdreven om te stellen dat ook het thuisfront een offer brengt voor de vrede en veiligheid van onze samenleving.

Behalve dat dit een permanent aandachtspunt is van de Dienst Geestelijke Verzorging van Defensie, is het dat ook voor u en voor ons. Want in alle redelijkheid kunnen niet alle consequenties afgeschoven worden op Defensie als werkgever van militairen.

Om het welzijn van het Thuisfront te verbeteren subsidieert Koninklijke PIT Pro Rege de 'Opsteker'-actie, de verspreiding van gratis dagboekjes en het nieuwe project 'Thuisfrontpanels' van Home-Base Support. Zie pagina 4 voor meer informatie.

In het leven van Veteranen

Naar schatting zijn er in Nederland tenminste 110.000 veteranen. De helft van hen behoort tot de groep 'oude' veteranen, die uitgezonden waren naar Indonesië en Korea. Mede door onze deelname aan de ISAF missies zijn er de laatste decennia veel 'jonge' veteranen bijgekomen, die uitgezonden waren naar Afghanistan, Bosnië en Libanon.

Gelukkig verwerken de meeste veteranen de ervaringen en gevoelens als gevolg van hun missie probleemloos. Bovendien is er in afgelopen jaren veel verbeterd rond de voorbereiding, aandacht, zorg en nazorg voor veteranen. Maar dat kan niet voorkomen dat veel veteranen en hun families vroeger of later te maken krijgen met problemen die hun oorsprong vinden in onverwerkte ervaringen uit het uitzendgebied. Daarbij duurt het vaak lang voordat zij professionele begeleiding inroepen om dergelijke posttraumatische problemen te verwerken.

Op dit moment melden zich jaarlijks ca. 150 nieuwe veteranen met PTSS klachten (post traumatische stress stoornis). Ook u als predikant, ouderling of diaken ontmoet in uw gemeenten of woonomgeving veteranen. Tips van de Geestelijk Verzorgers van Defensie zijn:

- Luister naar hun verhaal en erken de werkelijkheid van hun beleving.
- Bekritiseer hun beleving niet en pareer het niet met een verhaal-uit-de-krant.
- Hou politieke situatie en werkelijkheid zoals de veteraan die beleefde apart.

Om het welzijn van veteranen te verbeteren ondersteunt Koninklijke PIT Pro Rege de Veteranencruise en het inloophuizen-project van Home-Base Support. (Zie pagina 4.)

Vredesmissies wereldwijd

Het einde van onze bijdrage aan de ISAF missies in Uruzgan betekent zeker niet dat Defensie niet meer over de grens opereert. Medio september steunde Defensie met ruim 1.600 militairen de volgende missies wereldwijd:

Afghanistan	ISAF Air Task Force (380, tot eind 2010) ISAF Command Headquarters (60) in Kabul blijven RDTF (tijdelijk ~700 man, afbouwen TFU)
Bahrein	Combined Maritime Forces (3)
Irak	NTMH (7)
Midden Oosten	UNTSO (2), EU BAM (2) en USSC DAYTON (2)
Bosnië-Herzegovina	EUFOR (85)
Kosovo	KFOR (4) en EULEX (30)
Burundi	SSR (2)
Congo	EUSEC (3)
Kenia	UNODC (1)
Somalië	Ocean Shield en Atalanta (1 fregat ~180)
Soedan	UNMIS (33)

(Bron: Ministerie van Defensie; details: www.defensie.nl/missies)

Marine entert piratenskiif bij Somalië

Kortom, Nederlandse militairen blijven onverminderd overzee gaan. Daarmee worden vele honderden families tot 'Thuisfront' getorpedeerd en dragen de consequenties. Ook komen er jaarlijks honderden nieuwe veteranen bij. Voor het welzijn van al deze mensen maken wij ons onverminderd sterk. Helpt u mee?!

Ethische bewustwording vereist structurele aandacht

"Het is mijn diepgewortelde overtuiging dat het instrument 'GV-les' uitermate bruikbaar is in de militaire opleiding. Het heeft een toegevoegde waarde in de vorming van de militair, zolang de inhoud van niveau is en goed weet aan te sluiten op het vormings- en leerproces waar de militair doorheen gaat."

Aan het woord is Ds. John van Eenennaam, krijgsmachtpredikant op de legerplaats Harskamp. Dit 'schietkamp' is al vanaf 1899 in gebruik en er wordt bijna dagelijks realistisch geoefend met verschillende wapensystemen. Sinds 2010 zijn ook de School Voor Vredesmissies (SVV) en het Bureau Individuele Uitzendingen hier gevestigd. Bij het SVV krijgt elke militair o.a. lessen over crisisbeheersing, stress en trauma en ethiek. Want ook als op de schietbaan het einddoel is behaald, blijft het besef dat 'schieten' meer in zich heeft dan slechts een technische dimensie...

"De ethische thema's komen ook aan bod bij de lessen Geestelijke Verzorging die meestal worden gegeven in ECHOS Home 'Baan Zulu', tegenover de kazerne. In deze gastvrije omgeving wordt ook stilgestaan bij de ernst van het vak. Wat zou het kunnen betekenen om een mens te moeten doden? Hoe sta je daar dan tegenover? Wat verwacht je van jezelf en wat van je collega? Zijn wij mensen van nature gewelddadig en krijgsmachtzuchtig? Of is er zoiets als een innerlijke weerstand, worden we eerder geremd om een medemens te doden? Is het leven van een medemens ons van natu-

re 'heilig'? Of kan dat ook juist een reden zijn om te schieten? Wat betekent het mentaal voor je, als je dodelijk geweld moet toepassen? Kun je dat 'zomaar'? En gelet op dat onomkeerbare van het doden: wat kan dat met een mens doen, wat zou dat met mij doen? We beseffen de luxe of juist de armoede dat we er over nadenken in een 'oefensituatie', veilig met een geurende kop koffie voor onze snuit. We proberen wat te leren van veteranen en meer ervaren militairen in de groep die door deze vuurproef heen zijn gegaan. We zien en horen hoe militairen hun ziel bloot leggen. IJzersterk! Het moedigt ons aan tot een soortgelijke openheid. Nemen we het militaire beroep nu niet te serieus? Nee, we denken er met realisme over na, lopen niet voor die lastige vragen weg. Het is slechts een momentopname, zo weer voorbij. Uiteindelijk zal de toekomst het leren..."

Ds. John van Eenennaam

Met toestemming verkort overgenomen uit het 'Jaarschrift 2009' van de Dienst Protestantse Geestelijke Verzorging bij de Krijgsmacht.

NIEUWS

Projecten in ontwikkeling

Onze zusterorganisaties Home-Base Support zoekt voortdurend naar mogelijkheden om het welzijn van militairen, veteranen en hun thuisfront te bevorderen. Hieronder enkele indrukken van nieuwe projecten die op stapel staan.

Thuisfrontpanels

Zoals vaker beschreven in dit blad heeft het militaire beroep soms ingrijpende consequenties voor het 'Thuisfront', de verwanten van militairen. In redelijkheid kunnen niet al die consequenties afgeschoven worden op Defensie als werkgever van militairen c.q. ex-werkgever van veteranen. Onze zusterorganisatie Home-Base Support gaat daarom in gesprek met vertegenwoordigers van het thuisfront, om hun situatie door te lichten en veel voorkomende ondersteuningsbehoeften te identificeren en te vertalen in ondersteuningsprogramma's.

Inloophuis veteranen

In afgelopen jaren is veel onderzoek gedaan naar het welzijn van veteranen. Vaak naar aanleiding van ernstige gevolgen, zoals PTSS (post-traumatisch stress syndroom). Veel resultaten en conclusies bevestigen het belang van lotgenotencontact. In een vertrouwde omgeving en onder vrienden kunnen veteranen beter 'op verhaal komen' en durven zij eerder te praten over hun heftigste ervaringen. Home-Base Support gaat daarom binnenkort de Nederlandse ECHOS Homes inrichten om ook als inloophuis voor veteranen te dienen. De kenmerken van een inloophuis zijn dat het een huiskamer is waar geestverwante vrijwilligers

voor alle veteranen, jong en oud, een vertrouwde sfeer scheppen. Daarbij is het een voorziening voor laagdrempelige nul-de-ljns zorg met de mogelijkheid tot doorverwijzing.

Weer thuis bij het Thuisfront

Koninklijke PIT Pro Rege steunt activiteiten die het welzijn van militairen, veteranen en hun thuisfront bevorderen. Zoals het in stand houden van militaire tehuizen, de ECHOS Homes van Home-Base Support en projecten die betrokkenheid en steun vanuit de samenleving stimuleren.

Gratis 'PIT Pro Rege Nieuws'

- Stuur mij gratis en vrijblijvend het blad 'PIT Pro Rege Nieuws' toe.

Interesse Vrijwilligerswerk

- Ik ben geïnteresseerd in vrijwilligerswerk bij Koninklijke PIT Pro Rege.

Dhr. / Mevr. Naam: .....

Adres: ..... Huisnr: .....

Postcode: ..... Woonplaats: .....

Telefoonnr.: .....

E-mailadres: .....

Deze bon uitknippen en toesturen aan:
**PIT Pro Rege Nieuws, Antwoordnummer 939,
7300 WB Apeldoorn**

Belangrijke informatie voor begunstigers

Als gevolg van fusies en vereenvoudigde werkmethode is een aantal van onze bank- en girorekeningen overbodig geworden. In de komende maanden worden deze worden gesloten.

We verzoeken u vriendelijk uw giften vanaf heden uitsluitend over te maken op onze

girorekening 386 000

Wilt u waar mogelijk gebruik maken van de betalingskenmerken die wij vermelden! Deze bevorderen de juiste verwerking van uw gift in onze administratie!

Bewustwording in de samenleving

Twintig jaar geleden had bijna iedere burger een redelijk beeld van de taak van het Nederlands leger en van de bezigheden van een militair. Anno 2010 weten de meeste Nederlanders nog wel dat Defensie fundamentele veranderingen heeft ondergaan, in personele omvang gehalveerd is en vrijwel doorlopend deelneemt aan diverse operaties (missies) elders ter wereld. Maar slechts weinig burgers weten wat militairen doen en hoe het staat met hun welzijn en dat van hun verwanten. Koninklijke PIT Pro Rege verzorgt daarom in toenemende mate presentaties en andere voorlichtingsactiviteiten, met het doel zoveel mogelijk mensen in Nederland bewust te maken van de diverse aspecten en omstandigheden van het welzijn van militairen, veteranen en hun thuisfront. Daarbij maken we gebruik van de volgende middelen:

- PIT Pro Rege Nieuws; dit gratis periodiek dat 5x per jaar verschijnt.
- Presentaties op uitnodiging van klassicale vergaderingen van kerken, in samenwerking met legerpredikanten.
- Presentaties voor groepen en verenigingen.
- Voorlichting bij evenementen, ondersteund door ons vrijwilligersteam.
- In voorbereiding: een magazine voor kerken dat in samenwerking met legerpredikanten zal worden samengesteld.

Wij verzorgen graag een AV-presentatie of een voorlichtingsavond voor uw classis, diaconie, of gemeente. Vaak doen wij dit samen met een van de predikanten van Defensie. Neem vrijblijvend contact met ons op om uw wensen te bespreken.

Telefoon: 055-3554039 Email: info@pitprorege.nl

**ECHOS
Homes**

ECHOS Home 'het Anker'
Toepad 110
3063 NJ Rotterdam
010 - 24 29 910

ECHOS Home 'de Duif'
Binnenhaven 76-77
1781 BL Den Helder
0223 - 612 178

ECHOS Home 'de Schakel'
Leuvenumseweg 68
3852 AS Ermelo
0341 - 552 830

ECHOS Home 'Baan Zulu'
Otterloseweg 12-A
6732 BS Harskamp
0318 - 453 060

ECHOS Home 'de Vrijheid'
Eindhovensedijk 33
5688 GN Oirschot
040 - 290 4515

ECHOS Home 'de Landing'
Deelenseweg 28
6816 TS Schaarsbergen
026 - 44 30 487

ECHOS Home 'het Baken'
Johannes Postweg 5
7973 JB Havelte
0521 - 341 297

ECHOS Home 'de Verbinding'
Wolweg 140a
3776 LS Stroe
0577 - 461 309

ECHOS Home 'The Shelter'
Sarajevo, Bosnië
NAPO 45
3509 VP Utrecht

ECHOS Home 'The Source'
Sarajevo, Bosnië
NAPO 45
3509 VP Utrecht

ECHOS Home 'The Mast'
Pristina, Kosovo
Slimelines MNB(C)
BFPO 559
United Kingdom

ECHOS Home 'The Windmill'
Tarin Kowt, Afghanistan
Kamp Holland
NAPO 115
3509 VP Utrecht

ECHOS Home 'All Seasons'
Kandahar, Afghanistan
NAPO 155
3509 VP Utrecht

ECHOS Home 'Baan 41'
Wissenerstrasse 1
29303 Bergen-Hohne
Duitsland
+49 5051 8255

PIT Pro Rege Nieuws – ISSN 1877-2226
Editie oktober 2010, nr. 1918.
Verschijnt 5x per jaar en wordt verspreid onder begunstigers en betrokkenen van Koninklijke PIT Pro Rege.

Redactie:

Cor H. Louwerse MMO
Jos Brouwer
Jan Hofman

Contact:

Koninklijke PIT Pro Rege
Frankenlaan 38
7312 TD Apeldoorn
Telefoon: 055 - 355 4039
Email: info@pitprorege.nl
Website: www.pitprorege.nl
Bankgirorekening: 386.000

Opmaak en druk:

De Groot Drukkerij bv,
Goudriaan

